Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

Рэдакцыя [illegible] Востра-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 10—3 гадз.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. 3 безработных за усю абвестку 2 рублі.

Адміністрацыя: Завальная № 7, «Белар. Кнігарня».):(ПАДПІСКА: на 1 месяц—10 руб., на 3 месяцы—25 руб.

Год I. Вільня, Субота, 19 ліпня 1919 г. № 49.

ЛІТВА і ПОЛЬШЧА.

У апошнія часы паміж літоўцамі і палякамі ідзе востраяя спрэчка, пачаўшаяся яшчэ ад таго мамэнту, як польскія войскі занялі Горадзеншчыну і Віленшчыну з местам Вільняй.

Нядаўна польскія войскі перайшлі дэмаркацыйную лінію на літоўскім фронце і сталі пасоўвацца ў напрамку да Коўні. Літоўскія войскі ўступілі з польскімі ў бойкі і пралілася з аднэй і другой стараны кроў.

Няведама, чым бы скончылася ўсе гэта, каб Антанта не запрапанавала польскім войскам адайсьці на свае пазіцыі. Здаецца, што гэтым інцыдэнт счэрпан, але толькі з ваеннага боку.

Што-ж датычыць таго, у якім палажэньні пасьля ўсяго гэтага аказаліся польска-літоўскія адносіны, то трэба сцьвердзіць, кажучы агульна, іх абвостраньне. Палякі (вустамі «Нашага Краю») даказываюць, што літоўскае правіцяльства вядзе сгубную для літоўскага народу палітыку, «гандлюючы незалежнасьцю Літвы», бо яно ўступала і ўступае ў розныя хаўрусы з немцамі, з расейцамі і іншымі, і ня хоча ісьці да згоды з палякамі, каторыя стаяць «на грунце адозвы начальніка войск польскіх, каторы хоча даць можнасць ўсім жыхарам б. Вялікага Княства Літоўскага свабоднай ўстановы спраў народных».

Літоўцы адкідаюць ад сябе ўсялякія закіды з боку палякоў і, вядома, не прызнаюць ніякіх правоў палякоў ўмешвацца ў ўнутраныя справы Літвы, хоць-бы палякі і запраўды стаялі «на грунце» п. Язэпа Пільсудзскага.

Хто-ж тут вінават і хто праў? Нам здаецца, што якоя-б ня было цяперашняе Літоўскае Правіцельства, але-ж палякі не маюць ніякага права ўмешвацца ў літоўскія справы, бо Польшча ёсьць толькі Польшча, і нябольш, як этнаграфічная, так сама як і этнаграфічная Літва і этнаграфічная Беларусь. Польская-ж палітыка, навет тых кругоў, каторыя абслужываюца «Нашым Краям», ёсьць палітыка агрэсыўная, жадаючая ня вольнага хаўруса з Літвой і Беларусьсю, а прымушэньня Літвы і Беларусі да хаўруса з Польшчай. Гэтакую палітыку мы ня можам лічыць дэмакратычнай.

С—ко.

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

Весткі Польскага Генэральнага Штабу.

15 ліпня.

Літоўска-Беларускі фронт.

На ўсім фронці значных стычак ня было. Дужая дзеяльнасьць разведчыкаў.

Палескі фронт.

Атакі бальшавікоў на лініі Любань-Лахаўск адбіты.

Галіцыйска - Валынскі фронт.

Каля Горыня атакі бальшавікоў адбіты, пры гэтым мы змусілі няпрыяцеля адыйсьці на ўсходні бераг ракі. У Галіцыі нашы апэрацыі ідуць з пасьпехам.

15 ліпня нашы атрады з боям занялі Тарнопаль. Вялікая здабыча яшчэ ня падлічана.

Ваенная канвэнцыя між Эстоніяй, Латвіяй і Літвой.

НАУЭН. Між Эстоніяй, Латвіяй і Літвой зроблена ваенная ўмова. Украіна адмовілася прылучыцца да гэтай ўмовы.

(П. А. Т.)

Бальшавікі просяць ген. Денікіна спыніць ваенную чыннасць.

ВЕНА, 15 ліпня. Маскоўскі савецкі ўрад зьвярнуўся да ген. Денікіна з прапазыцыяй спыніць ваенную чыннасць. Прапазыцыя падпісана Чычэрыным і старшынёй Ц. И. К. Калініным, яны пішуць, каб даць знаць ім калі і гдзе можа ён прыняць прэдстаўнікаў Рады Камісараў.

(Кар. Св. Сл).

Разьдзел сярод бальшавікоў.

ПАРЫЖ, 15 ліпня. Сябры Рускай Палітычнай Народы ў Парыжы атрымалі пэўныя весткі аб разьдзеле сярод бальшавікоў.

Ленін ас абадзіўся з-пад уплыву Троцкага, які страціў папулярнасьць у чырованай арміі і ўцёк няма ведама куды. Будуць перамены ў Радзе Камісараў і запросіны прэдстаўнікай сацыялістычных партый ўступіць у правіцельство—пытаньне блізкай будучыны.

Перад блізкім канцом.

ПАРЫЖ, 15 ліпня. З рускіх кругоў пішуць з Парыжу, што на гэтых днях чакаецца актыўнае наступленьне арміі ген. Юдзеніча і так сама арміі ген. Колчака.

У Фінляндыі.

НАУЭН, 15 ліпня. Весткі аб умове між адм. Колчакам і ген. Манэргеймам афіцыяльна адклікаюцца. 21 ліпня адбудзецца пасяджэньне Фінляндцкага Сойму, на ім будзе выбраны новы прэзыдэнт рэспублікі. У Выбаргу і Гельсінгфорсе разкрыліся бальшавіцкія ўмовы зьніштажэньня фінляндцкіх складаў ваеннай амуніцыі і забіцьця ген. Манэргейма.

(П. А. Т.).

Нямецкія войскі выйшлі з Турцыі.

НАУЭН, 15 ліпня. 28-га чэрвеня г. г. нямецкія войскі, якія яшчэ знаходзіліся ў Турцыі і Салоніках, выехалі ў бацькаўшчыну.

(П. А. Т.).

Канстытуцыя Гданска.

БЭРЛІН, 15 ліпня. «Fossische Ztg» піша з Гданска, што тутака істнуе камісія для апрацаваньня канстытуцыі Гданска. У лік гэтай камісіі ўваходзюць: 20 нямецкіх сацыалістаў, 11 дэмакратаў, 8 нямецкай народавай партыі, 2 „незалежных“ сацыалістаў, 3 палякі. Плян канстытуцыі будзе даручан камісіі з 3-х асоб: паляка, немца і вярхоўнага камісара Гданска пастаўлянага Лігай Народаў. З іншых крыніц прыходзяць весткі, што 3 палякі, якім запрапанована увайсьці ў гэту камісію адмовіліся ад гэтата.

(Б. В. Д.).

Мірная ўмова з Балгарыяй.

ВЕНА, 15 ліпня. З Амстэрдаму падаюць да ведама, што Антанта запрапанавала Балгарыі прысылаць сваіх мірных дэлегатаў. Прэдстаўнікаў Балгарыі Антанта чакае да 21 ліпня. Затверджаны новыя граніцы Балгарыі. З тых правінцый, якія раней лічыліся балгарскімі, Грэцыя атрымае Заходнюю Фракію, Сэрбія—заліў Струмы, апрача таго будуць пераменяны граніцы каля Юстэндзіля.

Непарадкі ў Італіі.

Франц. газэта «Populaire» піша, што забастоўка ў Палермо ідзець далей. Зроблена 500 арыштаў. У Джэральда і Фалоніка істнуюць рады работніцкіх дэпутатаў. У Брэшгіі ў часе крывавых стычак на рынку адзін забіты і шмат раняных. У Рыме агульная забастоўка. Навакол дому глаўнай почты пастаўляны кулямёты, з трыумфальнай брамы была стральба, якой было некалькі забіта і 30 раняных. Усе прэдпрыемства зачыняны, за выняткам тых, дзе прадаецца віно і алей. Газэты ня выходзяць. Рабункі і стычкі ідуць у Катаніі, Рэджыо ді Калабрыа, Бары і ў Трыэнце, дзе войскі стралялі ў паветру, а пасьля пусьцілі ў ход кулямёты. Некалькі афіцэраў і салдатаў раняна.

Англа-францускія умова аб Расіі.

Фр. газ. «La Republique Russe» (№ 8 ад 19 чэрвеня г. г.) піша, водле адчотаў а пасяджэньнях францускай Палаты дэпутатаў у Парыжы, што між Францыяй і Англіяй зроблена ўмова ў якой устанаўліваюцца сфэры ўплыву ў паўднёвай Расіі—ад Каўказу да румынскай граніцы. У зону францускіх інтэрэсаў аддзеляна заходняя частка гэтай тэрыторыі, ангельская зона будзе яе усходняя часьць.

Варожыі адносіны да французаў у Бэрліне.

БЭРЛІН 15 ліпня. Тутэйшыя газэты пішуць, каб знаходзючымся ў Бэрліні францускім салдатам было забаронена хадзіць на вуліцах у начы. Гэта вымагаецца дзеля варожых адносін жыхароў да французаў.

(П.А.Т.)

С соцыялістычнага зьезду.

Нідаўна адбыўшыйся ў Англіі зьезд соцыялістаў вынёс гэткую рэзалюцію:

«Дэлегаты работніцкіх і соцыялістычных арганізацый Англіі, Францыі і Італіі сабраўшыся з мэтай ўстаноўленьня варункаў гэтаго мамэнту заяўляюць: трэба ўстроіць агульную дэмонстрацыю работнікаў, якая-бы выказала волю работнікаў перашкодзіць правітельствам пачаць палітыку рэакції ва ўсей Эўропе. Гэткая палітыка скончылася-б тым, што народы былі-б пазбаўлены права распараджацца сваей доляй і выбіраць сабе дзержаўную форму паводле свайго хаценьня. З гэтай прычыны трэба зганіц усякае аружнае ўмешываньне аднаго краю супроць другога. Асабліва-ж работніцкія клясы павінны пратэставаць супроць помачы даванай рэакцыйным элементам з мэтай здушыць рэволюцію і новую дэмократию ці то ў форме блокады, ці помачы ў форме аружжа і амуніцыі, як гэта робіцца ў стасунку да Колчака.

Бальшэвіцкія варункі згоды.

Карэспандэнт «United Press» пры помачы радіотэлеграфу меў бясёду с Троцкім. З абшырнай гэнай бясёды падаемо пункты дамыкаючы варункоў згоды проэктаванай бальшэвікамі.

1. Усе правіцельствы, утворэныя на тэрыторыі б. Расеі затрымаюць ўласць на занятых імі абшарах, аж да мамэту калі жыхары пастановяць самі аб форме ураду, якому жадаюць прыслухаць.
2. Ніводны з гэных Урадоў ня будзе кіравацца да таго, каб скінуц другі.
3. Блокада Расеі касуецца.
4. Торговыя стасункі аднаўляюцца.
5. Усе мейсцовыя прадукты, а такжэ прывозныя будуць даступны для ўсіх кляс насяленьня.
6. Усе Урады апавесьцяць поўную палітычную амнэстію, найперш салдатам і палітычным.
7. Войскі коаліції выедуць з Расеі.
8. Войскі чырвоныя і іншыя пакінуты будуць на мірных становішчы.
9. Усе расейскіе Урады прызнаюць рассейскія фінансовыя забавязаньня б. Расеі.
10. Усім расейскім грамадзянам прыслуговываe права жыць і перэсяляцца на ўсім абшары Расеі.
11. Ваеннапалонныя адсылаюцца дамоў.

Англія і Злучаные Штаты мелі абасьпечыць выпавненьне гэтых варункоў праз Францыю.

З К О Ў Н Ы.

КОУНА, тел. газ. «Nasz Kraj» 13 га ліпня. Немцы саўсім ужо пакінулі Коўну і выйшлі на лінію Воўкавышкі—Марыямполь, але шмат афіцэраў і салдатаў перайшло на службу да літоўцаў, а таксама ў Шанцах (каля Коўны) некалькі сот салдатаў і афіцэраў як цывільныя асталіся да загаду д-ра Цымэрле. У часе выезду Генеральнага Камандаваньня з Коўны адбылася ўрочыстае развітаньне з літоўскім урадам і д-м Цымэрле, якій астаецца ў Коўне. З абедзвех старон гаварыліся прамовы, пры гэтым немцы казалі што ў хуткім часе яны вернуцца, дзеля гэтага літвіны павінны старацца ўстрымаць палякоў, але як толькі яны вернуцца то разам ударыць на супольнага ворага. На развітаньне быў дадзен салют з гармат нямецкія салдаты выйшлі з кветкамі. Перад выхадам немецкія войскі спалілі драгунскія лагяры і лагяры на Горняй Фрэдзе.

З газэт.

«Віл. Кур.» піша аб палітычным палажэньні на Літве.

Водле слоў літоўскіх палітычных дзеячоў, уваходзючых у лік літоўскага ўраду, Літва ніколі ня перажывала яшчэ такога крытычнага мамэнту, як цяпер. Прычынамі гэтага яўляецца выход немцаў

Дзьве душы.*)

— Кру-у! Кру-у!—крукала у вушох, як слова, высака-высака ў небе ляцяць журавы над логам гдзе бабы сьцелаць лён, а каб было чысьцей — грабяць баграна-залатое асінавае лісьце, што налящело з лесу так далёка.

Сярод гоману і звону паплёўся Гаршчок прапіваць паўрубля і ўсё болей мякчэў ад думкі, што паедзе на жыццё дамоў.

А злосьць так часам і падпірала яшчэ і была балючай, душа войстрай ад зьнямошна сьці і ўніжэньня. «Арыштант, соціяліст». Я-ж табе пакажу, што я за арыштант! Я цябе дапяку.

Калі на другі дзень Гаршчок прыйшоў да Сімановіча на пост, той старанка перакрсціўся.

— Ну, хваліць Бога! сказаў ён,—а я мысьліў: ня прыдзеш. Пойдзем у паліцыю; гукаюць, што рабіць...

Потым яго вывелі на двор, гдзе стаяла цёмная карэта. Адчынілі дзьверцы, ўпіхнулі яго туды, пасадзілі да яго жандарма, замкнулі у цямноце і некуды павязьлі.

Мякка каціліся аббітыя разінаю каточкі па роўных брукаваных вуліцах, толькі пляцкалі конскія падковы А думкі у Гаршка заскакалі: «Што хочуць зрабіць? За якія ўчынкі?»

Прывязьлі яго ў ахранку. Увялі ў раскошны пакой і пасадзілі паміж двух жандармоў.

Зараз выйшлі з другіх пакояў жандармскія афіцэры. Адзін меў у руках Гаршкова пісьмо да Архімандрыта, у каторым якраз і было тое — «Калі не атдасьцё маіх грошы — з р а б л ю і н а ч а й з в а м і».

Ізноў пачаліся распытаваньні, хто, адкуль, чым займаўся, за вошта меўся з а б і ц ь архімандрыта, ці меў памагачых у нападзе?

— У турме сядзеў?

— Ніразу, пане палкоўнік.

Афіцэру не падабалася «пане» -Гаршчок чутка заўважыў.

— Брэшаш, латруга!

— Ніяк не брашу, вашскародзе!

— Ага Ну, мы праверым.

Прывалаклі аграмадны альбом з фатаграфіямі рожных злачынцаў і зачалі лістаць і шукаць.

Доўга цягнулася гэтая работа, было горача і прыкра.

— Так! Першы раз у нас, і ведамасьцяў з другіх гарадоў аб табе няма,—сказаў палкоўнік.

— Анархіст, рэвалюціянэр, бальшавік?—запытаў у яго далей палкоўнік.

Гаршчок вытрашчыў вочы.

Капітан усьміхнуўся.

— Мяркуючы па яго пісьму і правапісу, пане палкоўнік — пстрыкнуў ён пацісьму.

Абодва засьмеяліся. Гаршчок пачырванеў, — што сьмяюцца з яго цем наты.

— Ну, ты добра сьпісаў тут манастырскія парадкі, толькі як паважыўся п а г р а ж а ц ь? што значуць словы: «З р а б л ю з в а м і і н а ч а й»?

— Тое, што буду судзіцца за свае грошы,—адказаў Гаршчок.

— Ага, так! Ну добра.

Яны пайшлі ў другі пакой і доўга рагаталі там, яшчэ раз перачытваючы Гаршкова, пісьмо, перасланае ў ахранку архімандрытам.

Адыйі выйшлі.

— Ну, што-ж: хочаш, каб мы цябе адпрвілі на родзіну?

— Хачу, вашскародзіе,—узрадаваўся Гаршчок, думаючы, што яму дадуц-

*) Гл. №№ 24—47.

з Літвы і наступленьне на літоўскія землі польскіх войск. Хто і як скарыстае з гэтых фактаў будзе залежна ад абедзьвех старон, якія вядуць барацьбу, а так сама ад літоўскай і польскай дыплёмацыі. Літоўскія дзеячы думаюць, што „палякі сваім спазьніўшымся наступленьнем зрабілі нядалы ход“. Свае наступленьне на Літву яны маглі зрабіць раней, пад клічам выгнону немцаў з Літвы, але апошнія ўжо самі выйшлі. Другая прычына наступленьня—абарона польскіх жыхароў, але яны, як кажуць літоўцы—даюць малы працэнт і то больш з клясы памешчыкаў. Абароны інтэрэсаў аднэй клясы—вузкая задача.

Дзеля гэтых прычын літоўскі ўрад пасьля першых жа стычак літоўскіх войск з польскімі даў знаць аб палажэньні ў Парыж. Што два дні літоўскія дыплёматычныя кур'еры пасылаюцца ў Парыж і коаліцыя ўжо пазнаёмляна с палажэньнем.

На рэзультаты цяперашняй літоўска-польскай барацьбы будуць мець уплыў ваенныя місіі, якія знаходзяцца ў Коўні. Да гэтай пары там была толькі француская ваенная місія, але на днях прыехала спэцыяльная ангельская ваенная місія і чакаецца у хуткім часе амэрыканская. Ведама, што Англія і Амэрыка больш мае сымпатыю да Літвы чым Францыя—кажуць літоўскія дзеячы.

Вялізнае значэньне мае той факт, што мірная канфэрэнцыя выдзяліла асобную камісію з 70-х асоб, яна павінна устанавіць граніцы і ўзаемныя адносіны паміж Літвой і суседзямі.

Камісія гэта была ў Лібаві і прадстаўнік літоўскага ўраду п. Нарушэвіч выезджаў туды. У хуткім часе камісія чакаецца ў Коўні. Літоўскі ўрад пераконан, што пытаньні аб літоўска-польскіх адносінах будуць разгледжаны ў гэтых днях.

„Glos Litwy“ піша: Мы ня толькі нічога ня маем процiў таго каб дайсьці да згоды з польскай дэмакрацыяй, бо толькі паразуменьне паможа нам у будучыне утварыць нашае агульная жыцьце а так сама і суседніх з намі народаў, але бяда што гэтых дэмакратаў мы ў нас ня можам знайсьці. Тыя польскія дэмакраты з якімі мы раней мелі стычнасьці і з якімі мы маглі-бы дайсьці да згоды, пахаваліся недзе ў кутах пэўна каб іх не палічылі за бальшавікоў і не пасадзілі на Лукішкі, а шкада гэта былі маладыя энэргічныя і заўзятыя хлапцы.

А тыя якія цяперь гаворыць ад польскай дэмакрацыі то ўсё пасланыя з Варшавы журналісты, яны ня знаюць нашых варункаў і павінны мець справу з матэрыялам які падсовываець ім польская эндэцыя, ці віленскія пастуноўцы. Яны называюць сябе дэмакратамі і адначасна большасьць іх трымаюць ўласьць у сваіх руках. Яны добра азнаёмляны ў справах палітычных, дыплёмацыі, стратэгіі і г. д. Старшыя пастуноўцы, а маладыя дэмакраты ідуць супольным шляхам з ціжарым ўласці яе клапотаў, адпаведнасьці перад дэмакрацыяй, ня толькі польскай, знаходзяцца між Сцыллай і Харыбдай і кідаюцца між дэмакратычнымі жэстамі і—«справамі даконченымі».

Беларусь.

Беларускія Вучыцельскія курсы у Гродне.

Шмат ёсьць беларусоў вучыцялёў, але мала хто з іх можа быць вучычелем у беларускай школе. Прычына гэтому тая, што вучыцялі беларусы мусілі прайсьці расейскую сэмінарыю, адкуль было выгната ўсё беларускае, і, скончыўшы сэмінарыю, у школах мусілі вучыць па расейску. Есьць розныя вучыцялі, іншыя ўмеюць народную беларускую мову, але ня ўмеюць мовы літэратурнай, ня ўмеюць граматычна пісаць пабеларуску, за мала ведаюць гісторыю і географію Беларусі, яшчэ меней ёсьць вучыцялёў, каторыя маглі-б навучыць дзяцей пяяць беларускія песьні. Есьць навет такія вучыцялі, каторыя зусім пабеларуску ня гукаюць.

Каб прыгатаваць вучыцялёў для беларускіх народных школ адчыняюцца 22-га ліпня (юля) ў Гродне Беларускія Вучыцельскія курсы. Вучыцелямі на курсах будуць лепшыя пэдагогічныя сілы.

Выкладацца на курсах будуць: беларуская мова, беларуская літэратура, гісторыя Беларусі, пэдагогіка, мэтодзіка, беларускі тэатр і беларуская песьня.

На курсы прымаюцца ўсе беларусы вучыцялі, а таксама ўсе беларусы з срэдняй навукай.

Праезд туды і назад, кватэра і стол дарма. Тыя, каторыя ня будуць карыстаць з агульнага стола, дастануць на харчы грашыма.

У Гродне запісавацца на курсы трэба ў беларускай школе на Пушкінскай вул.

Тым, каторыя жывуць у Вільні і ваколіцах, трэба запісацца на курсы ў канцэлярыі беларускай гімназіі—Вастрабрамская 9, ад 9—1 гадз. што дзень.

М. СЬВІР.

Каля Сьвіры нашай, больш, чым якія іншыя аколіцы Беларусі, вынішчэнай вайной, пануе голад, дарагоўля, хваробы. Бальшавікі, дзякаваць Богу, адсунуты. Аколіцы знаходзяцца пад польскай ўжо акупацыяй. Наладжываецца памаленьку сякі-такі парадак. А толькі палохае акалічных жыхароў гэты наш новы лад тым, што ўсякія чыны да нас навозяцца з чужыны, нават на валасныя чыны.

Даходзяць да нас глухія весткі і аб тым, што дзеецца у бліжэйшых ваколіцах па-за фронтам—у бальшавізі. Гэтак аповедаюць людзі аб тым, як прайшла бальшавіцкая мабілізацыя ў Дзісьне.

На прызыў зьявілося шмат сялянскай маладзежы і пасьля зачысьлення іх у чырвоную армію, сталі бушэваць па горадзе: паразбівалі і разграбілі жыдоўскія крамы і патурбавалі жыдоў-жыхароў места. За кару увесь набор атаслалі адразу на фронт.

Стрыж...

бесплатны праезд, як нічога нямаючаму і нявінаватаму ні ў чым.

— Добра, пішы, — сказалі пісару і пайшлі сабе.

Пісар напісаў паперу, падаў яе салдату і сказаў:

— У N-ую перасыльную.

— Як, у турму, па этапу?! скалануўся Гаршчок.

— Ато як-жа? Сам прасіў.

— Я ня тое... Я ня хочу, — узьняў голас Гаршчок.

— Ну ўжо канец, зроблена. Вядзі яго.

Даўгім і стыдным быў час да турмы сярод двух салдатоў са штыхамі па самай сярэдзіне вуліцы, па каменьню.

— «Па этапу, з салдатамі дамоў... О, сорам, сорам»—мысьліў Гаршчок ў адчаю.

Яшчэ доўга мучылі яго, пакуль прыймалі ў турме, ізноў пісалі, ізноў пыталі. Цэлы дзень мінуўся—макавай расінкі ў роце ня было. Потым упіхнулі ў смуродную, брудную поўную арыштантоў камеру з палацямі.

— «Яшчэ раз я прапаў»,—разважаў Гаршчок.

Толькі цераз тры месяцы, пацягаўшы па ўсіх пунктах і турмах, даставілі яго ў родны губэрскі горад. І за гэты час Гаршчок шмат чаго новага для сябе пабачыў і пачуў.

Не забавіўся цяпер у брата навет месяцу, ізноў паехаў у сьвет. Вычыўся работаць па мэталу і чытаў безразборна усялякую нелегальшчыну з гэткай-жа стараннасьцю, як некалі — «Душеспасительный листок». Здабыў пашану за розум свой ад таварышаў-работнікаў і стаўся Карпавічам. Але правадыры-інтэлігенты з іх характэрнай інстыктыўнай цямнасьцю ня мелі да яго асаблівай прыхільнасьці. Чуцi ў Карпавічу той гатунак людзей-самавукаў, каторыя хоць і вялікай высакосьці даходзяць у мастацтве, палітыцы ці абы-якой навуцы, але незаўсёды застоюцца з нейкай хібаю ў самым грунтоўным, а дзеля таго неўспадзеўкі і страшна лёгка зваліваюцца часам на самы дол чалавечай думкі. Яны, гэтакія, нейкім дзівам сумяшчаюць у душы сваей найлепшы, здаецца, гуманізм і найгоршае, акажацца, чалавеканялюбства, хімію і алхімію, марксізм і хірамантыю і з аднолькавай шчырасьцю веруюць у тое і другое. Багі іхныя любяць завадзіць сварку, ськіваюць адзін аднаго з пасаду і робяць у галаве свайго паклоньніка нязвычайны сумбур. Багоў гэных зазвычай надта многа, але бываюць часіны, што і няма нічога, вось тагды людзі такога гатунку і вырабляюць розныя неспадзеўныя штучкі.

— Нікоменьку ня прызнаюся, сам сабе душаў іначай Карпавіч, — але чую, што ў абы-якой партыі мог-бы знаходзіцца з поўнай шчырасьцю». І праўда: ў пачатку вайны ён троху чаго не зрабіўся самым ярым ісьціна-рускім патрыотам, потым пад уплывам сваіх знаёмых студэнтаў—сьвядомых беларусаў—дужа скора асьціодзянеў. І нічога дзіўнога, што за нядоўгі час церамахнуў ён аж да бальшавіцкага лагеру. У бальшавізму Карпавіч пачуў нешта блізкае, роднае і любае. «—Доўга шукаў,—дзякаваць Богу, знайшоў-ткі», — уцяшаўся дзядок і, пачуваючы дужасьць і адвагу, зрабіўся нейкім пэўным ува ўсім чыста, гаварыў з людзьмі вольна і плаўна і быццам рос, нізенькі, з-пад сваіх сівых кучаравых валосоў.

— Сячы трэба да карэньня!—любіў казаць і часта казаў цяпер Карпавіч, хоць і ня траціў свайго паўседнага гумару.

М. Гарэцкі.

У ВІЛЬНІ.

Новая адмена спэкуляціі.

Нам перадаюць, што ў віленскім, лідзкім і іншых паветах наехаўшымі з Вільні спэкулянтамі шмат скуплена жыта на пню.

Дзякуючы гэтаму, панамі цэн на прадукты першай патрэбы, як хлеб і бульба, у недалёкай будучыне, могуць ізноў стацца «сындыкаты» мукамолаў і пекароў.

Керэнкі.

С 16 го ліпня на мейсцовой чорной біржы ізноў разменіваюць „керэнкі“ на «царскіе» грошы па вельмі нізкім курсу. за двацатку плацяць усяго толькі 6 руб.!!

Спын № 50 ‹Głosu Litwy›.

Па загаду пракурора акружнага суда паліцыя спыніла № 50 «Głosu Litwy».

Прадукты.

Гэтымі днямі чэкаюць прыбыцьця 10 вагонаў сушаніны і сала для жыхароў Вільні.

Арэштаваные беларусы.

Камісія Нацыянальнага Беларускага Камітэту па дагэтуль сабраных вестках аблічае, што ва ўсіх віленскіх турмах налічаецца каля 1.500 арэштаваных беларусоў.

Ад каго ходзіць п. Янсон.

П. Янсон, каторы падобна п. Родштэйну, быў старшынёй «Беларускай Вайсковай Арганізацыі», цяпер разам з іншымі чужэлнцамі выкінены з гэтае арганізацыі. Тымчасам п. Янсон ходзіць у Варшаве ад аднаго польскага ўраду да другога і дзівіцца, чаму гэта з ім ня хочуць гаварыць.

Лісты у Рэдакцыю.

I.

У №47 часопісі «Беларуская Думка» быў памешчэн тэкст «Службовага абецаньня» складанага бытцым чыноўнікамі Цывільнага Упраўленьня Усходніх Зямель. Вестка гэна ня схожа с праўдай, дзеля таго, што чыны Цывільнага Упраўленьня Усходніх Зямель складаюць „Службовае абецаньне“ паводле далучэнай формулы.

Кіраўнік Друкарскага аддзелу **Л. Абрамовіч.**

Тэкст службовага абецаньня для чыноўнікаў Цывільнага Упраўленьня Усходніх зямель.

„Прыймаючы становішчэ чыноўніка ў Цывільным Упраўленьні Усходніх Зямель пры Глаўнай Камандзе Польскіх Войск, урочыста абецаюся, што буду служыць верна і шчыра Айчызне і народу, заўсёды дбаючы аб карысць краю і карысць публічную паводле найлепшага разуменьня, што буду акуратна пілнавацца пастаноў старшых, а такжэ дахаваю ўрадовых сэкрэтоў ва ўсякіх варунках, сумленна спаўняючы абавязкі свайго ўраду і загадоў старшых.

Гонарам сваім і ўласнаручным подпісам гэтае абецаньне пацьверджаю»...

Ад рэдакціі. Друкуючы гэтую папраўку, мы лічым сваім абавязкам зазначыць, што блянк с тэкстам службовага абецаньня, надрукаванаго намі ў № 47 „Б. Д.“ дастарчэн нам кандыдатам у пачтовые чыноўнікі, якому той тэкст быў дадзен да подпісу.

II.

У справе народных хорау.

(Ліст у рэдакцію).

Паднятая ў № 44 „Б. Д.“ п. П. В. Коранкевічам справа вясковых беларускіх хораў, справа ня толькі першай вагі і значэньня для беларускага адраджэньня, але справа першай і найпільнейшай патрэбы нашага адраджэньня.

Праз песьню, праз культурную працу можэ толькі і павінна адрадзіцца Беларусь. Дзеля гэтага вітаючы першы народны Острынскі беларускі хор у яго патрэбнай для замучэнай Беларусі працы перэсылаю ў Рэдакцыю пасільную ахвяру на хор 10 р.

Чым хата багата.

Юры Верэшчака.

III.

Вітаючы думку аб патрэбе арганізаваньня народных хораў, кладаю на гэту мэту ў Рэдакцыю «Бел. Думкі» 2 рублі.

С. Пяткевіч.

Чыгуншчыкі жаляцца.

Глаўнаму Камісару Усходних Зямель у пададзенай на яго імя заяве, чыгуншчыкі жаляцца, што іх адсунулі ад іх профэсіональнай працы за тое, што яны ня знаюць польскай мовы. „Будучы выкінутымі за боры, пасьля чатырох гадоваго бадзяньнеся па фронтах і перанёсшы усе цяжэсці войны, мы, супроць адозвы Польскіх Ваенных Уласцей да жыхароў места Вільні (у якім гаварылося, што польскіе войскі прыйшлі дзеля абароны насяленьня ад панаваўшай анархіі, насільля і безладу, якіе цяжкім бярэмем клаліся на насяленьне і ставілі яго у бязвыхаднае палажэньне) мы спрадвечныя жыхары гэтаго краю ў перэважаючай большасці беларусы, с прычыны адсуненьня нас ад службы, апынуліся ў вельмі крытычным палажэньні дзеля немагчымасці вярнуцца на старыя мейсцы, аткуль былі вывезены па вызаву бышаго Начальства Віленскаго залезнадорожнага вузла“.

Чугуншчыкі просяць:

1. Каб пытаньне аб прыняцьці нас на службу было развязано ў поўнай згодзе з апавешчэнымі прынцыпамі поўнаго раўнапраўя ўсіх нацый.

2. Каб з намі быў зроблен поўны разрахунак, калі хто ня будзе прыняты на службу.

3. Каб была прадоўжэна выдача нам хлеба, выдача якога спынена нам ад 15 мая.

4. Каб зроблено было распараджэньне аб выдачы за грошы прадуктаў, якія атрымлiваюць тыя, што знаходзяцца на службе, безплатна.

5. Каб зроблено было распараджэньне аб выдачы пропускаў, хто хочэ вярнуцца ў Расею.

6. Каб выдана была падмога на праезд.

7. Каб выды былі ня прынятым на службу атэстаты с паказаньнем прычын увальненьня.

ЗАГАД.

Дзеля ўсё часьцей здараючыхся ўклонаў процiў распараджэньня ад 14 мая г. г., Камісарыят м. Вільні прыпамінае ўсім жыхарам, што ўсёлякія апавяшчэньня, плакаты і г. д., за вынияткам апавяшчэняў урадавых і вайсковых органаў, могуць быць выклеяны на вуліцах, ці вывяшаны ў публічных мейсцох толькі пасьля ацэнзураваньня тэксту.

Апавяшчэньня і плакаты трэба даваць у цэнзуру да Паліт. Аддзелу Прэсы, Юр'яўскі пр. 13 (раней Юр'яускі 8). Працэнзураваныя апавяшчэньня і плакаты выклеіваць можна толькі пры пасярэдніцтве местоваго Бюро Апавяшчэньняў—Дамініканская 2, пакой 130.

Тыя, што ня споўняць вышэйнапісаных пунктаў, будуць пакараны арыштам да 2-х месяцаў і штрафам да 3000 марак.

(Распараджэньне ад 14 мая г. г.)

Таксама, апіраючыся на распараджэньне п. Камісара Усходніх зямель ад 25 мая г. г. напамінаецца, каб уселякія публічныя сабраньня, лекцыі, канфэрэнцыі і г. д. ў зачыняных памяшчыньнях, з платным ці безплатным ўаходам, могуць быць толькі за пісьмяным дазваленьнем, выданным Начальнікам павету ці места.

Вінаватыя ў няспаўненьні гэтага распараджэньня, незалежна ад магчымай адпаведнасьці перад судом, падлегаюць адміністраціўным парадкам пакараньню штрафам да 8000 марак ці арыштам да 2-х месяцаў.

Рэдактар і выдавец Э. Падгайскі. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стэфанаўская, 23.